

۲۰۱۶/۰۵/۰۹

مير عبدالواحد سادات

از شمس النهار تا فيسبوك

سوم می از طرف سازمان ملل متحد بحیث « روز بین المللی آزادی مطبوعات » اعلام و در بیشتر از (۱۸۰) کشور تجلیل میگردد.

چیزی کم (۱۴۰) سال از تاسیس اولین اخبار (شمس النهار) در افغانستان ، که در نخستین مطبوعه سنگی کشور به اهتمام مرحوم میرزا عبدالعلی خان ، میگذرد . این اخبار نقطه عطف تلاش امیر شیرعلیخان در تطبیق ریفورمها بخاطر دولت سازی و تغییرات اجتماعی بود و نشر اخبار در فهرست پیشنهادی سید جمال الدین افغان به امیر موصوف نیز وجود داشت.

از آن زمان تا کنون سیر و تطور مطبوعات با فراز و فرود های جدی همراه بوده است ، ریفورم های امیر حبیب اله ، زمینه نشر دومین اخبار (سراج الاخبار) را بوجود آورد و جنبش مشروطیت اول و تلاشهای محمود طرزی که بحیث پدر ژونالیزم شناخته میشود ، صفحه یی با اهمیت در گشودن درواز های مطبوعات مدرن در کشور میباشد . البته آزادی مطبوعات در تمام این چهارده دهه با مد و جذر های جدی همراه بوده است ، در دهه دیموکراسی شاهی بیشترین اخبار غیر دولتی و آزاد فعال بود و تعداد آنرا تا (۳۴) قید نموده اند و زیاد ترین اخبار دولتی بعد از نهضت امانی در سالهای حاکمیت ح د خ ا (حزب وطن) وجود داشت.

اکنون در افغانستان (۸۶) تلویزیون ، (۲۲۲) رادیو و (۱۴۶) اخبار و مجله بنشر میرسد و جایگاه (۱۲۰) را در جهان بحساب مطبوعات و آزادی آن احراز مینماید . کاربران فیسبوك در افغانستان به چند ملیون میرسد و چندین ملیون افغان در بیرون از کشور با فیسبوك مصروف اند.

واضح است که تغییرات کمی چشمگیر است ، اما باید دید و متوجه باشیم که « رکن » چهارم قدرت (مطبوعات و رسانه ها) از لحاظ کیفی در کدام سطح قرار دارد؟

طرح این سوال حایز اهمیت جدی است که : مجموع نشرات به محور منافع افغانستان عمل مینمایند؟ و مؤثریت این نشرات در مسایل اساسی صلح ، ثبات و گذار به بازسازی و رفتن به شاهراه ترقی از چه قرار است؟ و آیا در راه وصل کردن میرویم و یا در مسیر فصل کردن تیشه میزنیم؟ و در یک سخن، در جدل تاریخی علم و جهل جایگاه ما در کجا است؟ البته بررسی این سوالات ایجاب نقد و ارزیابی دقیق و مسلکی را مینماید.

در یادمانی ازین روز، روح خبر نگاران و مبارزان آزادی مطبوعات که جام شهادت نوشیده اند، شاد میخوایم. منحیث حسن ختام شعری را متذکر میشوم که در پیشانی اخبار شمس النهار درج است:

کاری که بر تو کل تو کردم ابتدا

یارب به فضل خویش رسانش به انتها

د پانو شمیره: له 1 تر 1

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاره ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولئ